

Apostolsko pismo papeža Benedikta XVI. v obliki motu proprija o karitativni dejavnosti z naslovom *Notranja narava Cerkve* (*Intima Ecclesiae natura*)

Uvod

»*Notranja narava Cerkve* se izraža v trojni nalogi: oznanjevanju Božje besede (*kerigma – martyria*), obhajanju zakramentov (*leiturgia*) in karitativni dejavnosti (*diakonia*). To so naloge, ki se med seboj medsebojno predpostavljajo in jih ne moremo ločiti druge od druge.« (Okrožnica papeža Benedikta XVI. z naslovom [Bog je ljubezen](#), 25).

Karitativna dejavnost je konstitutivna razsežnost poslanstva Cerkve in se ji zaradi njenega bistva ne moremo odpovedati (prim. prav tam); vsi verniki imajo pravico in dolžnost, da se osebno zavzemajo za življenje po novi zapovedi, ki nam jo je zapustil Kristus (prim. [Jn 15,12](#)), in da sodobnikom ne nudijo samo materialne pomoči, ampak tudi, da skrbijo za njihove duše (prim. [Bog je ljubezen](#), 28). Cerkev kot skupnost je prav tako poklicana, da nalogo služenja ljubezni izvršuje od majhnih lokalnih cerkvenih skupnostih do ravni vesoljne Cerkve. Zaradi tega je potrebna organizacija, »ki je usmerjena v urejeno občestveno služenje« (prim. prav tam, 20), organizacija z jasnimi institucionalnimi okviri.

Z ozirom na *diakonijo* služenja v ljubezni sem v okrožnici [Bog je ljubezen](#) opozoril, da »škofje, na podlagi dejstva, da so v delnih Cerkvah nasledniki apostolov, kar ustreza naravi škofovske službe v Cerkvi, kot prvi nosijo odgovornost za uresničenje karitativne dejavnosti« (št. 32); istočasno sem omenil, da »*Zakonik cerkvenega prava* v kanonih o škofovski službi karitativne dejavnosti kot lastnega področja škofovskega delovanja izrecno ne obravnava« (prav tam). Čeprav »je *Direktorij za pastoralno služenje škofov* bolj konkretno poglobil dolžnost karitativne dejavnosti kot temeljno nalogo vse Cerkve in škofa v svoji škofiji, ostaja potreba po zapolnitvi omenjene normativne praznine s primerno kanonično ureditvijo, z bistvom služenja karitativne dejavnosti v Cerkvi in z njenim konstitutivnim odnosom do škofovske službe, s tem, da prikažem pravne okvire, ki tej službi v Cerkvi dajejo temelje predvsem, ko so organizirane in ko delujejo z izrecno podporo pastirjev.

V tem oziru nameravam s pričujočim motu proprijem dati celovito normativno ogrodje za boljšo celostno ureditev različnih organiziranih cerkvenih oblik karitativne dejavnosti, ki je tesno povezana z diakonsko naravo služenja Cerkve in škofovsko službo.

Pomembno je spomniti, da »praktična akcija ostaja premalo, če v njej ni občutena sama ljubezen do človeka, ki jo hrani srečanje s Kristusom« (prav tam, 34). V izvrševanju karitativnih dejavnosti naj se različne katoliške organizacije ne bi omejile samo na zbiranje in razdeljevanje sredstev, ampak naj bi pokazale posebno skrb za posameznike v potrebi in opravljale dragoceno vzgojno vlogo v krščanskih skupnostih s pomočjo ljudem ceniti pomembnost delitve, spoštovanja in ljubezni v duhu Kristusovega evangelija. Karitativno delovanje na vseh ravneh v Cerkvi se mora izogibati tveganju, da bi postalo samo ena od oblik organiziranega socialnega skrbstva (prim. prav tam 31).

Organizirane karitativne pobude, ki so jih verniki ustanovili v različnih krajih, se znatno razlikujejo druga od druge in kličejo po primernem vodstvu. Delo *Karitas* je na poseben način razširjeno tako na ravni župnij in dekanij, kot tudi na narodni in mednarodni ravni. *Karitas* je ustanova, ki jo je ustanovila cerkvena hierarhija in ki je zaradi velikodušnega in doslednega pričevanja vere ter sposobnosti odgovoriti na potrebe revnih upravičeno pridobila ugled in zaupanje tako vernikov, kot tudi mnogih drugih ljudi po svetu. Poleg te razširjene pobude, ki jo uradno podpira cerkvena avtoriteta, so na različnih krajih na pobudo vernikov, ki želijo pomagati na različne načine ter ponuditi konkretno pričevanje ljubezni ljudem v potrebi, nastale tudi številne druge pobude. Čeprav se le-te razlikujejo v izvoru in pravnem statusu, vse izražajo občutljivost in željo odgovoriti na isto akutno potrebo.

Cerkvi niso tuje tiste organizirane pobude, ki predstavljajo svoboden izraz skrbi krščenih za posameznike in ljudi v potrebi. Pastirji Cerkve naj te pobude vedno sprejmejo kot znamenje delitve vseh vernikov v poslanstvu Cerkve; naj spoštujejo posebne značilnosti in upravno avtonomijo, ki jo uživajo pobude, skladno z njihovo naravo, kot dokaz svobode krščenih.

Ob tem ima cerkvena avtoriteta na lastno pobudo ustanovljene posebne organizacije, ki institucionalno skrbijo za razdeljevanje darovanih prispevkov s strani vernikov, pri čemer sledijo primernim pravnim in upravnim metodam, ki omogočajo učinkovitejši odgovor na konkretne potrebe.

Glede na razširjenost tovrstnih dejavnosti, ki jih je bodisi neposredno ustanovila hierarhija bodisi so izrecno podprte z avtoriteto cerkvenih pastirjev, je potrebno zagotoviti, da je njihovo vodenje v soglasju z zahtevami cerkvenega nauka in z nameni vernikov, pa tudi, da se na omenjenem področju spoštuje civilna zakonodaja. Glede na navedene zahteve je potrebno urediti določene, za cerkveno pravo pomembne norme, ki izhajajo iz splošnih meril kanonske discipline. Za to področje dejavnosti je bilo potrebno posebej opisati položaj avtoritete in odgovornost, različnih vključenih deležnikov, posebej krajevnih škofov. Obenem morajo biti omenjene norme dovolj široke, da vključujejo značilno raznolikost ustanov s katoliškim navdihom, ki delujejo na tem področju, tako tistih, ki jih je ustanovila hierarhija, kot tudi nastalih iz neposredne pobude vernikov, priznavajo in spodbujajo pa jih lokalni pastirji. Medtem ko bi bilo potrebno norme določiti v tem oziru, je potrebno preučiti tudi zahteve pravičnosti in odgovornost škofov v odnosu do vernikov, pri čemer mora biti upoštevana zakonita avtonomija vsake ustanove.

Pravni del/pravne uredbe

Na predlog predsednika *Papeškega sveta Cor Unum* in po posvetovanju s *Papeškim svetom za pravna besedila* urejam in določam naslednje:

Čl. 1. § 1. Verniki imajo pravico, da se pridružijo ali ustanovijo organizacije, ki izvršujejo specifično karitativno poslanstvo, posebej v prid revnih in trpečih. V kolikor so povezani s karitativno službo župnikov in/ali nameravajo uporabiti za ta namen prispevke vernikov, morajo pristojni cerkveni avtoriteti v odobritev predložiti njihove lastne statute in izpolniti naslednje norme.

§ 2. Podobno obstaja tudi pravica vernikov, da ustanavljajo fundacije (sklade), ki imajo konkreten karitativen namen, skladno z normami kan. 1303 [Zakonika cerkvenega prava](#) (ZCP) in kan. 1047 [Zakonika kanonov vzhodnih Cerkva](#) (ZKVC). Če je narava tovrstnih

fundacij skladna z značajem, pojasnjenem v § 1, morajo, *congrua congruis referendo*, biti izpolnjeni predpisi tega zakona.

§ 3. Poleg izpolnjevanja kanonske zakonodaje morajo kolektivne karitativne pobude, na katere se nanaša pričujoči motu proprij, na področju njihove dejavnosti slediti katoliškim načelom in ne smejo sprejeti obveznosti, ki bi lahko na kakršen koli način pogojevale izpolnjevanje omenjenih načel.

§ 4. Od karitativnih organizacij in skladov, ki jih javno podpirajo ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, se zahteva, da izpolnijo pričujoče norme, prav tako pa morajo slediti predpisom kan. 312 § 2 ZCP in kan. 575 ZKVC.

Čl. 2. § 1. Statuti katere koli karitativne organizacije, o katerih govori prejšnji člen, morajo poleg podatkov o ustanovitelju in strukturah upravljanja skladno s kan. 95 § 1. ZCP, vsebovati tudi vodilne smernice in cilje, način upravljanja s finančnimi sredstvi, profil sodelavcev, kakor tudi poročila in informacije, ki morajo biti predložene pristojni cerkveni avtoriteti.

§ 2. Naziv »katoliški« smejo uporabljati samo tiste karitativne organizacije, ki imajo pisno dovoljenje pristojne avtoritete, kot je to določeno v kan. 300 ZCP.

§ 3. Organizacije, ki so jih verniki ustanovili za karitativne namene, imajo lahko duhovnega asistenta, ki je imenovan v skladu s statutom po normah kann. 324 § 2. in 317 ZCP.

§ 4. Istočasno mora cerkvena avtoriteta misliti na dolžnost ureditve izvrševanja pravic vernikov skladno s kann. 223 § 2 ZCP in 26 § 2 ZKVC in se na ta način izogniti množenju karitativnih pobud v škodo njihovi dejavnosti in učinkovitosti z ozirom na njihove cilje.

Čl. 3. § 1. V prejšnjih členih se razume, da je pristojna avtoriteta na posamezni ravni tista, ki je navedena v kann. 312 ZCP in 575 ZKVC.

§ 2. V primeru, da gre za organizacije, ki niso potrjene na narodni ravni, čeprav delujejo v različnih škofijah, je zanje pristojna avtoriteta krajevni škof v kraju, v katerem ima organizacija glavni sedež. V vsakem primeru ima organizacija dolžnost, da o svojem delovanju obvesti škofo v drugih škofijah, kjer deluje, spoštovati pa mora tudi njihova navodila za različne karitativne organizacije, ki so navzoče v njihovih škofijah.

Čl. 4. § 1. Krajevni škof (prim. kan. 134 § 3 ZCP in kan. 987 ZKVC) opravlja njemu lastno pastoralno skrb za služenje ljubezni v delni Cerkvi, ki mu je zaupana v vlogi pastirja, voditelja in prvenstveno odgovornega za tovrstno služenje.

§ 2. Krajevni škof v delni Cerkvi spodbuja in podpira pobude in dela služenja bližnjemu ter pri vernikih spodbuja duha praktične ljubezni, ki je izraz načina krščanskega življenja in delitve v poslanstvu Cerkve, kot je navedeno v kann. 215 in 222 ZCP ter 25 in 18 ZKVC.

§ 3. Odgovornost krajevnega škofa je zagotoviti, da so norme vesoljne in delne Cerkve tako na ravni dejavnosti karitativnih organizacij, kot tudi na ravni njihovih vodstev, spoštovane, prav tako pa volja vernikov, ki zanje bodisi namenjajo sredstva bodisi jim zapustijo svoje premoženje v obliki zapuščine za določene cilje (prim. kann. 1300 ZCP in 1044 ZKVC).

Čl. 5. Krajevni škof naj Cerкви zagotovi pravico izvrševanja karitativne dejavnosti, poskrbeti pa mora tudi za to, da verniki in ustanove pod njegovim nadzorom spoštujejo civilno zakonodajo na tem področju.

Čl. 6. Kot je navedeno v kann. 394 § 1. ZCP in 203 § 1. ZKVC, med naloge krajevnega škofa sodi usklajevanje različnih oblik karitativnega služenja, ki delujejo na ozemlju njegove škofije, tako tistih, ki so ustanovljene ali spodbujane s strani hierarhije, kot tudi tistih, ki so nastale na pobudo vernikov. Pri tem ne sme biti prizadeta njihova avtonomija, ki jim pripada na osnovi njihovih statuten. Še posebej naj poskrbi za to, da dejavnosti karitativnih organizacij ohranjajo živ evangeljski duh.

Čl. 7. § 1. Od organizacij, o katerih je govor v členu 1 § 1, se zahteva, da sodelavce izberejo med osebami, ki delijo ali vsaj spoštujejo njihovo katoliško identiteto.

§ 2. Krajevni škof na področju služenja ljubezni zagotavlja evangeljsko pričevanje s tem, da poskrbi za osebe, ki v Cerкви delujejo na področju karitativnega poslanstva. Poleg potrebnih strokovnih kompetenc morajo le-te biti tudi zgled krščanskega življenja in verskega pričevanja. S tem namenom naj poskrbi tudi za njihovo teološko in pastoralno oblikovanje s pomočjo posebnega učnega načrta, s katerim soglašajo predstavniki različnih organizacij, kot tudi s pomočjo primerne podpore na ravni duhovnega življenja.

Čl. 8. Krajevni škof naj tam, kjer je zaradi števila in različnosti pobud potrebno, v Cerкви, ki mu je zaupana, ustanovi urad, ki bo v njegovem imenu usmerjal in usklajeval karitativne dejavnosti.

Čl. 9. § 1. Naloga krajevnega škofa je, da v vsaki župniji na ozemlju škofije spodbuja ustanavljanje bodisi župnijskih *Karitas* bodisi podobnih karitativnih ustanov, ki bodo v celotni skupnosti pospeševale vzgojne dejavnosti s ciljem vzgoje duha delitve in pristne ljubezni. Če je primerno, lahko več različnih župnij na istem ozemlju skupaj ustanovi to službo.

§ 2. Odgovornost krajevnega škofa in posameznega župnika je zagotoviti, da v župniji pod župnikovim vodstvom lahko skupaj s *Karitas* sobivajo in se razvijajo tudi ostale karitativne pobude. Pri tem morajo biti upoštevani predpisi člena 2 § 4 zgoraj.

§ 3. Naloga krajevnega škofa in posameznih župnikov je, da verniki ne zaidejo v zmoto ali napačno razumevanje; zato morajo preprečiti, da bi se v župnijskih ali škofijskih strukturah objavljale pobude, ki se predstavljajo kot karitativne, a delujejo v nasprotju z naukom Cerkve.

Čl. 10. § 1. Odgovornost krajevnega škofa je nadzirati premoženje karitativnih organizacij, ki so pod njegovo avtoriteto.

§ 2. Dolžnost krajevnega škofa je zagotavljati, da se dohodki iz nabirk skladno s kann. 1265 in 1266 ZCP ter kann. 1014 in 1015 ZKVC, tudi namensko uporabijo (prim. kann. 1267 ZCP, 1016 ZKVC).

§ 3. Krajevni škof mora posebej zagotoviti, da cerkvenih karitativnih organizacij finančno ne podpirajo skupine ali ustanove, katerih cilji niso v skladu z naukom Cerkve. V izogib pohujšanju vernikov mora krajevni škof tudi zagotoviti, da karitativne organizacije ne

sprejemajo prispevkov za pobude, katerih cilji ali poslovanje s premoženjem niso v soglasju z naukom Cerkve.

§ 4. Krajevni škof mora biti na poseben način pozoren na to, da vodenje cerkvenih pobud pričuje o preprostosti krščanskega življenja. Zagotavljati mora, da bodo plače in operativni stroški, upoštevajoč zahteve pravičnosti in potrebne ravni profesionalnosti, v primerljivem razmerju z analognimi stroški škofijske kurije.

§ 5. Organizacije, omenjene v členu 1 § 1, morajo cerkveni avtoriteti oz. pristojnemu ordinariju, omenjenem v členu 3 § 1, dovoliti opravljanje dolžnosti nadzora. Predložiti mu morajo letno finančno poročilo na način, kot ga je določil ordinarij.

Čl. 11. V primeru potrebe mora krajevni škof vernikom javno sporočiti dejstvo, da dejavnost določene karitativne organizacije ni več v skladu s cerkvenim naukom. Tisti organizaciji mora prepovedati uporabo imena »katoliški« in sprejeti potrebne ukrepe v primeru osebne odgovornosti.

Čl. 12. § 1. Krajevni škof pospešuje narodno in mednarodno dejavnost karitativnih organizacij, ki so mu podrejene, posebej sodelovanje z revnejšimi cerkvenimi ustanovami po analogiji s predpisi kann. 1274 § 3 ZCP in 1021 § 3 ZKVC.

§ 2. Pastoralna skrb za karitativne dejavnosti, ki so pogojene z okoliščinami časa in prostora, se lahko izvršuje skupaj z različnimi sosednjimi škofi za več Cerkev, skladno s pravnimi normami. V primeru, da ima tovrstna skupna dejavnost mednarodni značaj, se je predhodno potrebno posvetovati s pristojnim dikasterijem Svetega sedeža. Za karitativne pobude na narodni ravni je primerno, če se krajevni škof posvetuje s pristojnim uradom škofovske konference.

Čl. 13. Lokalna cerkvena avtoriteta ima na področju lastne jurisdikcije polno pravico izdajati dovoljenja za pobude, s katerimi se ukvarjajo katoliške organizacije in sicer s primernim spoštovanjem kanoničnih norm in specifične identitete posameznih organizacij. Dolžnost krajevnega škofa je tudi zagotavljanje, da je vodenje dejavnosti, ki se izvršujejo v škofiji, v soglasju s cerkveno disciplino. Njihovo delovanje lahko tudi prepove ali v določenih primerih, v katerih disciplina ni spoštovana, sprejme potrebne ukrepe.

Čl. 14. Kjer je primerno, naj krajevni škof v sodelovanju z ostalimi Cerkvami ali cerkvenimi skupnostmi spodbuja karitativne pobude/iniciative, pri čemer naj bo spoštovana vsaki ustanovi lastna identiteta.

Čl. 15. § 1. Papeški svet *Cor Unum* ima nalogo pospeševati uporabo te zakonodaje in zagotavljati, da bo uporabljena na vseh ravneh s tem, da se spoštujejo pristojnosti Papeškega sveta za laike z ozirom na združenja vernikov, ki so določene v členu 133 apostolske konstitucije *Pastor Bonus*, kot tudi pristojnosti Oddelka za odnose z državami Državnega tajništva ter splošne pristojnosti ostalih dikasterijev in ustanov rimske kurije. Papeški svet *Cor Unum* posebej skrbi za to, da je karitativno poslanstvo katoliških ustanov na mednarodni ravni vedno izvrševano v občestvu z različnimi lokalnimi Cerkvami.

§ 2. Papeški svet *Cor Unum* je prav tako pristojen za kanonično ustanovitev karitativnih organizacij na mednarodni ravni; prevzema pa tudi odgovornosti na področju discipline in spodbujanja, ki mu jih nalaga pravo.

Naročam, da je potrebno vse, kar sem predpisal v pričujočem apostolskem pismu, ki je izdano v obliki motu proprija, v celoti upoštevati, četudi bi temu kaj posebne omembe vrednega nasprotovalo, in določam, da bo le-ta razglašen z objavo v dnevnem časopisu *L'Osservatore Romano* 10. decembra 2012.

Dano pri Sv. Petru v Rimu 11. novembra v letu 2012 v osmem letu mojega pontifikata.

Vatikan, 11. november 2012

papež Benedikt XVI.